

De onverbiddelijke
ambitie van
Catherine de' Medici
heeft rampzalige
gevolgen voor haar
hofdame

CATHARINA
BOTERMANS
DE ZWARTE
KONINGIN

ROMAN

Proloog

‘Madame? Madame?’ Mijn stem is in een piepend geluid veranderd. ‘Madame, alstublieft.’

Ik leg mijn vingers tegen haar hals – geen hartslag. Haar pols – geen hartslag. Ik houd mijn hand vlak voor haar mond – geen adem.

Ik kijk naar de koning die zittend op zijn stoel in slaap gevallen is, zijn hoofd tegen het lichaam van zijn moeder. Aan de andere kant van het bed ligt de nar Guillaume opgerold in een stoel. Vanuit zijn schilderij aan de muur kijkt Hendrik zoals altijd op ons neer. Alles in de kamer is doodstil. Ik trek mijn rozenkrans uit mijn mouw en grijp Catherines hand.

‘Heilige Maria, Moeder van God, bid voor ons, zondaars, nu en in het uur van onze dood.’

Ik verwacht een blik, een trilling. Iets van een reactie. Er komt niets. Heel voorzichtig streel ik met mijn vingers over haar wang. Haar halfgesloten ogen staren in het niets. Het is voorbij. Catherine is dood. Ik laat haar los, draai me om en loop zo zacht ik kan naar de deur.

Aan de andere kant van de deur is de lucht fris en zuiver. Ik adem diep in en passeer Catherines slapende dames, loop door de corridor, langs de schrijfkamer, de kleine eetzaal, de grote hal. Langs de trap naar beneden, kamer, na kamer, na kamer. Ik laat mijn handen over het meubilair glijden, bevoel de tapijten aan de wanden en de gravures in het hout. Alles om me heen is grijs en donker, stil. Ik hoor alleen mijn voeten op de vloer en het snurken van de wacht die in slaap is gevallen naast de deur.

In de centrale hal neem ik de trap. Op de bovenste verdieping van het paleis sla ik links af naar de passage. Ik stop halverwege en kijk door het raam naar buiten. De takken van de eik

waarachter ik me verschool om de hertog te waarschuwen wuiven zachtjes heen en weer. Ik druk mijn neus tegen het raam en tuur in de richting van de rivier. Catherine is er niet meer, ze komt nooit meer terug. Ik dacht dat verdriet en angst over me heen zouden vallen als regen over de daken van het paleis. Ik dacht dat elke vezel van mijn wezen gevuld zou zijn met de pijn van het verlies. Maar in plaats daarvan is mijn ademhaling rustig en zijn mijn gedachten helder.

Ik schrik van een krakend geluid en draai me om. Achter me zit Pepe als bevroren op de houten vloer, één arm uitgestrekt in de lucht, alsof hij wil dat ik hem optil maar zich halverwege heeft bedacht. Hij kijkt me met wijd open ogen aan.

‘Pepe, wat doe jij hier?’ vraag ik.

De aap duikt in elkaar. Ik zak naar de grond en kijk hem aan. De aap rent ogenblikkelijk naar me toe en slaat zijn lange armen om me heen. Ik knuffel het warme lijfje en sta op. ‘Arm dier, helemaal alleen.’ Pepe stopt zijn gezicht in mijn nek. ‘Je bent, net als ik, verzeild geraakt op een plek waar je eigenlijk niet thuishoort.’

Ik heb de woorden nog niet uitgesproken of ze buigen via de sponningen van de ramen naar de balken aan het plafond en via een grote ladekast weer terug naar waar ze vandaan kwamen. *Er is niets meer wat me hier houdt*, galmt het door mijn hoofd. Catherine was de enige reden waarom ik hier was.

De aap begint te piepen door de plotselinge klemming van mijn armen.

‘Pardon, Pepe.’ Ik buig naar de grond. ‘Hier, ga maar snel terug naar de vertrekken van je meester.’ De aap blijft zitten waar hij zit. ‘Toe, ga maar. Als je geen streken uithaalt, is hij heus lief voor je. Ik ga ook.’

Ik aai het dier over zijn kop. Bedachtzaam loopt de aap door de kamer naar de half openstaande deur richting de appartementen waar hij vandaan kwam. Als hij uit het zicht is, hoor ik het luiden van de klokken in de klokkentoren. Catherines dood is ontdekt!

Ik draai me om en been terug richting de vertrekken van de koningin-moeder. Ik moet nu handelen!

Als ik de antichambre in loop, staat er al een drom mensen bij haar deur. Guillaume staat in het midden en lijkt uit te leggen wat er aan de hand is. De mensen staan begerig om hem heen. Als hij me ziet, druk ik mijn vinger tegen mijn lippen. Hij houdt me in de gaten terwijl ik geruisloos de deur van de grote ladekast open en vliegensvlug enkele voorwerpen in een omslagdoek knoop. Ik sta op, hef mijn hand in een afscheidswaai en loop achteruit de kamer uit. Heel even hapert Guillaume en knippert met zijn ogen, dan keert hij zich weer naar zijn toehoorders en hervat zijn verhaal.

Met grote passen loop ik via de galerij, de trappen af, naar de zijkant van het gebouw. Buiten is een regenbui losgebarsten en in het donker kan ik nauwelijks de lage behuizing zien waar de schildersgezel woont. Ik trek mijn rokken omhoog en hol zo snel mogelijk naar de ingang. Grind en water spat op langs mijn benen. Ik duw de deur open en ren de trappen op die toegang geven tot de vertrekken van het personeel. Ik speur de gang af en klop op de deur waar ik Amédée verwacht.

Geen antwoord.

Ik klop nogmaals.

Iemand binnen in de kamer vloekt hartgrondig. Ik hoor stemmen, er klinkt een slepend geluid. De deur wordt van het slot gehaald en gaat een klein stukje open. Door de kier zie ik een zee van krullen.

‘Wie is daar?’

‘Ik ben het,’ fluister ik.

‘Wat moet dat?’ gromt de donkere stem van de schilder achter hem.

Amédée zegt iets terug wat ik niet versta. Hij opent de deur net ver genoeg om zichzelf naar buiten te laten en trekt hem onmiddellijk achter zich dicht.

‘Wat is er aan de hand?’

‘We moeten gaan. Nu!’

Amédée kijkt van mij naar de gang en weer terug. Hij knippert met zijn ogen. ‘Waarom?’

‘Catherine is dood,’ fluister ik. ‘Het is nu of nooit. Kijk, ik heb alles bij me.’ Ik houd de doek omhoog. ‘Pak je spullen, dan pakken we de eerste koets die we kunnen vinden.’

Amédée kijkt me zonder uitdrukking aan. Zijn hand reikt naar de deurklink. ‘Waarom zou ik?’

Mijn adem stukt in mijn keel. Ik kijk hem met grote ogen aan. ‘Wat bedoel je?’

‘Je hebt onze relatie verbroken. Je koos voor haar, en dus voor hem.’

‘Dat is niet waar, dat weet je. Dat was jouw redenering, niet de mijne. Je had gelijk. Ik heb hier niets te zoeken. Alles wat ik wil, is bij jou zijn.’ Mijn hartslag weerklinkt door mijn gehele bovenlichaam. Ik hoor het hijgende geluid van mijn eigen ademhaling. Paniek overvalt me zoals de stortvloed de branding overvalt.

Amédée zegt niets.

‘Ga met me mee,’ hoor ik mezelf zeggen. Ik wip van mijn ene op mijn andere voet. ‘Als we wachten tot de ochtend zal het allemaal veel lastiger zijn.’

‘Waarom heb je onze relatie verbroken als je dat niet wilde?’ Amédées stem snijdt door de ruimte.

‘Sssh,’ zeg ik met mijn vinger voor mijn lippen. ‘Ik heb het niet gedaan. Je moet me geloven. Ik ben nooit van plan geweest...’

‘Je sliep met Houlard!’ spuwt hij in mijn gezicht.

Van schrik zet ik een stap achteruit. ‘Zo ver is het nooit gekomen.’

‘Lieg niet tegen me!’

Om ons heen gaan verschillende deuren open. Nieuwsgierige ogen priemen door het duister.

‘Kom mee.’ Amédée pakt me bij mijn mouw en trekt me naar de trap.

‘Ik lieg niet,’ zeg ik als we het personeelsverblijf verlaten.

Amédée reageert niet en sleept me mee over het pad richting de tuinen.

‘Op basis waarvan moet ik je geloven?’

Mijn voeten houden stil. Amédée trekt aan mijn arm, maar mijn lichaam is verstijfd. Regendruppels vallen op ons neer.

‘Nou, zeg het dan? Op basis waarvan? Toch zeker niet op basis van alles wat ik de afgelopen jaren gezien heb? Al je leugens, al je bedrog.’

‘Ik heb je nooit bedrogen.’

Amédée snuift.

Mijn benen komen weer in beweging. Hij laat me los. We lopen door de poort van de tuin. Mijn handen trillen zozeer dat het niet lukt de losgeraakte plukken haar terug te stoppen onder mijn kap. *Hij gelooft me niet meer*, klinkt het in mijn hoofd. *Ik ben te ver gegaan. Er moet toch iets zijn waarmee ik hem kan overtuigen. Alles ontkennen? Nee, dat heeft geen zin, dat gelooft hij nooit... Alles opbiechten? De opdrachten van Catherine, mijn beloften aan Houlard, D’Epernon, de cantarella?* Verschillende beelden schieten door mijn hoofd: Houlards verwachtingsvolle ogen; Charlotte schuimbekkend op de vloer. Ik knijp mijn ogen dicht. *Alles opbiechten is geen optie. Ik moet iets zeggen wat hem geruststelt zonder dat het op een nieuwe leugen lijkt.*

‘Er is misschien meer gebeurd dan had gemoeten, maar nooit op mijn initiatief en nooit gewillig.’

‘Houd me niet voor de gek, Fiora. Je hebt je laten gebruiken door die heks.’

Plotselinge woede vlamt in mijn borst omhoog. ‘Houd Catherine hierbuiten, ze heeft hier niets mee te maken!’

‘Hoe kan ik Catherine erbuiten houden als ze alles bepaald heeft wat jij het afgelopen jaar hebt gedaan?’

‘Dat is niet waar.’

‘Nee? En de geruchten zijn zeker ook niet waar?’

‘Welke geruchten?’

Amédée stampet met zijn voet in het grind.

‘Houd je niet van de domme, Fiora.’

Ik wil zeggen dat ze maar wat kletsen. Dat ik nooit zoiets zou doen, maar mijn mond is droog en mijn tong voelt dik en krachteloos.

We blijven staan.

Hij kijkt me met priemende ogen aan. ‘Heb je het gif geplaatst?’

Ik voel plotseling hoe nat en koud ik ben en veeg de waterdruppels van mijn gezicht.

Amédée doet een stap naar me toe. ‘Heb je geprobeerd D’Epernon te vermoorden?’

Ik wankel en hap naar adem. Amédée pakt mijn elleboog, sleept me mee naar een bankje en zet me neer. Ik voel onmiddellijk het water in mijn jurk trekken. *Wat moet ik hem zeggen? Ja, ik heb geprobeerd het gif te plaatsen, maar ik kon niet anders! Ik wilde niet, maar de druk was te groot. Zo was het toch?* Ik staar langs hem heen de nacht in. *Hij zal willen dat ik Catherines bevel eerder naast me neer had gelegd. Hij zal nooit begrijpen waarom ik me gedwongen voelde te doen wat ik heb gedaan.*

Amédée zet zijn handen in zijn zij. Zijn gezicht strak als een masker.

‘Ik wil je uitleggen wat er is gebeurd, maar ik weet niet waar ik moet beginnen.’ Ik kijk hem smekend aan. ‘Laten we toch weggaan, dan vertel ik je alles wat je weten wilt.’

Amédée snuift en sluit zijn ogen. De regen daalt als een sluier op hem neer. Ik wil me zo graag tegen hem aan vlijen dat ik nauwelijks in staat ben te blijven zitten.

Hij doet zijn ogen open. ‘Het spijt me, Fiora. Al die tijd wilde ik niets liever dan met jou vertrekken. Elke dag droomde ik ervan dit alles achter ons te laten.’

‘Maar dat kan toch nog steeds. We hoeven maar...’

Amédée trekt een grimas. ‘Ga naar binnen, Fiora. Ga naar Houlard. Bij hem hoor je thuis.’

‘Dat is niet waar! Ik hoor hier bij jou!’

Amédée draait zich om en wil weglopen. Ik spring overeind.

‘Houd je dan niet meer van me?’

Hij stopt, draait terug. Een moment lang staat hij verstild voor me. Dan heft hij zijn handen op, trekt ze weer naar zijn lichaam en schudt zijn hoofd. ‘Nee! Ik ben klaar. Je bent te ver gegaan.’

1

Ik zit aan de schrijftafel van mijn kamer in een pension in Pau, aan de voet van de Pyreneeën. Het is vandaag de zestiende dag nadat ik het Franse hof op stel en sprong verliet en sinds die dag heb ik geen moment rust gekend.

De eerste dagen bracht ik door in een koets die me van Blois naar Tours en van Tours naar Poitier en vandaar via Bordeaux uiteindelijk naar Pau bracht. Of ik gevolgd ben, durf ik niet te zeggen, maar hoe langer het duurt voordat iemand mijn deur binnenvalt om me terug te slepen naar Parijs, hoe meer ik mezelf toesta te geloven dat mijn vlucht geslaagd is en niemand weet waar ik ben. Dat stelt me gerust. Al betekent het ook dat ik afgesneden ben van alles wat me de afgelopen jaren lief was. Het hof, Helene mijn vriendin, Guillaume de nar, Pepe de kleine aap en natuurlijk Amédée, mijn hart, mijn lief, wiens woorden als ijzige koude door mijn ledematen trekken telkens wanneer ik denk aan onze laatste ontmoeting die nacht, in het donker van de tuin. En de woorden: ‘Je bent te ver gegaan.’

Ik heb me in de afgelopen dagen herhaaldelijk verdedigd. In lange monologen, met niemand dan alleen mezelf, heb ik elk argument dat ik kon vinden bij de kladden gegrepen en ontvouwd. Ik heb de woorden zorgvuldig achter elkaar geplaatst zodat datgene wat ik zei onmogelijk op een andere wijze geïnterpreteerd kon worden en de toehoorder zich, was hij er geweest, ongetwijfeld had laten overtuigen.

In plaats van die overtuiging bekruipt me echter steeds het gevoel dat mijn woorden niet opgewassen zijn tegen de omvang van mijn daden. Hoe waar of gepast mijn argumentatie ook is, ze omhult me slechts als een nachtjapon die mijn armen en enkels onbedekt laat. Ik kan niet ongedaan maken wat hij me verwijt. Ook al zijn de handelingen niet door mij bedacht of geïnitieerd, ik kan niet ontkennen dat het mijn woorden waren die ze uitlokten en mijn handen die ze uitvoerden.

Ik loop een kruis door de kamer met mijn ketting van bidkralen; van de deur naar het raam en van het bed naar het dressoir. 'Wees gegroet, Maria, vol van genade. De Heer is met u.' Met elke stap die ik zet, neemt de twijfel toe. Ik begin te begrijpen waarom hij niet meer in mij gelooft. Wie ben ik? Of beter gezegd: waartoe ben ik geworden? Hoe kan het dat het meisje dat vijf jaar geleden Florence verliet met niets anders in haar hoofd dan een bibliotheek vol boeken, de grootste wandaad heeft gepoogd te plegen die een mens kan begaan? Hoe ben ik van de onschuld in de zonde terechtgekomen?

Ik zie het licht komen en gaan. De uren in het donker zijn nog langer dan die in de dag. Ik wil uit deze kamer breken, teruggaan naar het paleis en Amédée overtuigen met me mee te gaan, maar de woorden die dat moeten bewerkstelligen ontbreken me. Hoe kan ik hem overtuigen als ik zelf niet begrijp hoe dit allemaal heeft kunnen ontstaan? Was het Catherine die me aangezet heeft tot deze daden? Is zij de schuldige achter wat ik heb gedaan, of was ik het zelf? Was het mijn behoefte om door Catherine vertrouwd en gewaardeerd te worden? Of is mijn hart simpelweg altijd al gecorrumpeerd geweest?

Tijdens de mis bid ik om vergeving voor mijn daden, maar ik vind geen rust. In me groeit de behoefte te vertellen wat er is gebeurd, de drang bloot te geven wat me is overkomen en wat ik zelf heb veroorzaakt. Ik kan mezelf niet beoordelen. Mijn geweten is verweven geraakt met dat van anderen: Catherine, Guillaume, Houlard. Toch moet er een manier zijn om me los te tornen. Mezelf weer te vinden tussen de kluwen

en misschien terug te gaan naar wie ik ooit was, zonder de schaduw van dat wat voorbij is. Wellicht, als ik mezelf ontrafeld heb, zal ik Amédée alsnog onder ogen durven komen en is er een kans op een toekomst voor ons samen.

Ik heb papier gekocht, inkt en voldoende gerei om wekelang te kunnen schrijven. Het enige wat ik hoeft te doen is gaan zitten, een veer pakken en de woorden op het papier zetten. Maar waarmee begin ik?

Ik loop het kruis in deze lege eenzame ruimte en zoek een verhaal of anekdote vanwaar ik kan vertrekken. Een startpunt dat recht doet aan dat wat ik te vertellen heb. Ik wil het liefst beginnen bij datgene wat me het meest heeft aangegrepen, maar misschien verschaft een chronologische vertelling van het verhaal me meer duidelijkheid. Het verhaal vanaf het begin, zodat ik aan het einde een volledig beeld zal hebben van wie ik was en ben geworden en tot een eensluidend oordeel zal kunnen komen over mijn karakter.

De stoel kraakt als ik plaatsneem. Ik neem de ganzenveer en doop hem in de inkt.

Ik werd geboren in het jaar 1565 in de Italiaanse stadstaat Florence. Mijn familie had geen invloed, behalve dat mijn vader de beheerder was van de omvangrijke bibliotheek van de bestuurders van de stad, de familie De' Medici. Een gewichtige functie die in onze familie terecht was gekomen omdat we de reputatie bezaten zeer intelligent te zijn en die, zolang men zich kon herinneren, was doorgegeven van vader op zoon. Nu mijn ouders alleen een dochter hadden voortgebracht, kwamen mijn neven in aanmerking om bij mijn vader in de leer te gaan. Hij nam enkelen van hen in dienst in de hoop zijn kennis van het geschreven woord aan hen over te dragen. Na verloop van tijd concludeerde hij echter dat de intelligentie die de familie toegeschreven werd niet aan al haar leden toebedeeld was, en dat diegenen die wel de benodigde helderheid van geest bezaten vaak andere belangrijke eigenschappen ontbeerden, zoals netheid, precisie en volharding. Met andere woorden:

mijn neven waren doorgaans hardleers, gemakzuchtig, ongeorganiseerd of een combinatie daarvan en mijn vader had meer last van ze dan plezier.

Het is dan ook begrijpelijk dat mijn vader, toen hij zich realiseerde dat zijn dochter wel de nodige intelligentie bezat, zeer verheugd was. Hij smokkelde mij stiekem mee naar het indrukwekkende gebouw aan de Piazza San Lorenzo en leerde me lezen en schrijven in Latijn en Grieks. Ik herinner me eindeloze schrijfoefeningen op een leistenen blad totdat ik niet alleen foutloos kon spellen, maar ook een uiterst verfijnd handschrift had. Ik op mijn beurt hielp hem met het formuleren van accurate omschrijvingen voor de catalogus en somde urenlang boektitels op terwijl hij, voorovergebogen langs de kasten of staande op een trapje langs een van de muren, de volgorde van de boeken controleerde en tegelijkertijd mijn uitspraak verbeterde. Het merendeel van de dag bracht ik echter lezend door, weggedoken in een van de comfortabele stoelen in mijn vaders werkkamer, met een kussen in mijn rug en een boek opengeslagen op tafel.

Ik ademde de lucht in de bibliotheek in zoals andere kinderen de buitenlucht. Niets kon me zo in vervoering brengen als de breekbare, stokoude papyrusvellen en de geur van verse inkt die zich verspreidde bij het openslaan van pas vervaardigde boekexemplaren. Ik las wat voorhanden was, van de klassieken tot toneelstukken en alles daartussen en hoewel ik soms nauwelijks begreep wat ik las, zoog ik de zinnen in me op.

Zo nu en dan, in een plotselinge opwelling van nieuwsgierigheid, bedacht ik dat ik andere kinderen wilde leren kennen. Dan zwierf ik enkele uren rond de nabijgelegen Piazza San Lorenzo, zocht de steegjes af en keek naar groepjes spelende kinderen. Ik zag hoe ze met elkaar wedijverden, elkaar uitdaagden, plezier en ruzie maakten. Ik vond het fascinerend om te zien hoe ze afspraken met elkaar maakten en twistten over de navolging daarvan, hoe ze plannen bedachten en uitvoerden, en hoe het allemaal van het ene op het andere moment in het niets kon oplossen als de klokken van de Duomo het middaguur luiden en ze allemaal wegstoven om thuis te gaan eten. Ik

was verlegen en me voortdurend bewust van het feit dat ik anders was dan mijn leeftijdsgenoten. Ik zou er nooit bij passen en deed ook geen pogingen daartoe. Maar bovenal herinner ik me dat ik getroffen was door wie ze waren en ervoor terugschrok hun spel, hun dynamiek te veranderen door mijn aanwezigheid. Meestal was ik weer in de bibliotheek voordat iemand doorhad dat ik weg was geweest.

Tegen de tijd dat ik, op mijn dertiende verjaardag, oud genoeg was om ingewijd te worden in het sociale leven had ik meer gelezen dan de gemiddelde student en kon ik lange gesprekken voeren met mijn vader over een breed scala aan onderwerpen. We genoten van elkaars gezelschap en brachten vele stille uren door in de bibliotheek. Waarschijnlijk waren we daar nog lang mee doorgedaan als mijn moeder niet tussenbeide was gekomen.

‘Lezen is alles wat ze doet!’ riep ze uit op een avond na een lange discussie tussen mijn vader en mijzelf over het boek *Utopia* van Thomas More, dat we gezamenlijk lazen. Ze was woedend, stond op, wees naar de deur, keek me aan en zei met opeengeklemd kaken: ‘Wegwezen!’

Het gebeurde niet vaak dat mijn moeder haar geduld verloor en het duurde een moment voordat ik besepte wat er aan de hand was en in beweging kwam. Ik sprong haastig overeind, verliet de ruimte zo snel ik kon en wilde naar mijn slaapvertrek gaan, tot ik bedacht dat ik graag wilde weten hoe dit gesprek tussen mijn ouders verder zou gaan. Ik liep terug tot net voorbij de dichtgeslagen deur en maakte me klein tegen de muur.

‘Ze zat te lezen in een stoel terwijl het personeel doelloos in de keuken rondhing. Ze beseft niet eens dat zij degene is die hen aan moet sturen,’ hoorde ik mijn moeder zeggen aan de andere kant. ‘Ze heeft geen idee van wat er allemaal gebeuren moet hier in huis en als ik haar vraag mijn taken waar te nemen gebeurt er helemaal niets meer. Ze is onordelijk en ondoordacht en ondanks die pienterheid die jij haar toedicht, kan ze de meest simpele instructies niet uitvoeren.’

Mijn vader mompelde iets.

‘Nee, natuurlijk zal ze geen moeite hebben een echtgenoot te vinden!’ riep mijn moeder getergd. ‘Maar wat moet er van onze goede naam worden als hij er vervolgens achter komt dat zijn vrouw geen enkel benul heeft van het bestieren van een huishouden? Laat staan dat ze in staat is kinderen op te voeden. Wat is het nut van al dat lezen? Waarom blijf je haar meenemen naar die bibliotheek?’

Die ruzie tussen mijn ouders is me lang bijgebleven. Niet alleen omdat mijn leergierigheid volgens mijn moeder een obstakel was geworden in plaats van iets waar ik trots op mocht zijn, maar ook omdat ik me voor het eerst bewust werd van mijn toekomst. Ik besepte plotseling dat mijn heden tijdelijk was en ik voorbeschikt was om in de toekomst net als alle andere vrouwen een huishouden te voeren, kinderen te baren en mijn leven te wijden aan mijn gezin. Mijn moeder had gelijk: mijn vader bereidde me voor op een toekomst die niet de mijne was.

Vanaf dat moment werd er van me verwacht dat ik thuisbleef en zou leren hoe ik een huishouden moest organiseren. Ik mocht de bibliotheek alleen bezoeken als alle andere taken gedaan waren en mijn moeder me expliciet toestond te gaan. Ik huilde uren in mijn hoofdkussen en hield het dagen vol met niemand te spreken, maar hoe ik ook tegenstribbelde, mijn ouders hielden voet bij stuk.

Het is bijzonder hoe een jong mens zich kan verzetten tegen zaken die enkel een positieve uitwerking kunnen hebben op het latere leven.

Alhoewel ik de bibliotheek voortdurend miste, vond ik de werkzaamheden aan mijn moeders zijde lang zo vervelend niet als ik had verwacht en na verloop van tijd was ik in staat ze niet alleen zelfstandig uit te voeren, maar ook plezier te beleven aan de bezigheden zelf. Met name de werkzaamheden in het armenhuis intrigeerden me en ik spendeerde veel tijd bij de nonnen, die me leerden welke kruiden hielpen tegen verkoudheid, koorts of melancholie, hoe ik wonden moest behandelen en hoe ik een stevige, voedzame soep kon trekken van schenkel, gevuld met diverse groenten en dikke strengen pasta.

Terugkijkend ervaar ik deze periode als een tijd waarin ik alle mogelijke ellende en misère van dichtbij heb aanschouwd, maar ook heb leren inspelen op de behoeften van anderen. Een eigenschap die later zeer waardevol zou blijken.

Toch zou mijn leven een totaal andere wending krijgen.

Een verre nicht van de toenmalige bestuurder van de stad, Francesco de' Medici, de Franse koningin-moeder Catherine de' Medici, vroeg haar neef hulp bij het opbouwen van een nieuwe bibliotheekcollectie in de Franse hoofdstad. Een collectie die eenzelfde grandeur uit zou stralen als ze zich herinnerde van de bibliotheek van haar jeugd in Florence. Ze vroeg hem echter niet een overzicht te sturen van de titels die in de Laurentia Bibliotheca te vinden waren, maar verzocht specifiek om diegene die verantwoordelijk was voor de opbouw van die collectie: mijn vader.

Zo kwam het dat mijn ouders tijdens mijn vijftiende levensjaar besloten naar het hof van de Franse koning te trekken, waar mijn vader de bibliotheek van het pas gebouwde paleis van de koningin-moeder, Hôtel de la Reine, zou beheren en mijn moeder toe zou treden tot de hofhouding van koningin Louise.

Mijn moeder en ik wachten al zeker een half uur op onze kennismaking met koningin Louise als de deur die toegang geeft tot haar vertrekken opengaat. Een man stapt achterstevoren de kamer in, bukt en laat zijn armen vooroverhangen, tot aan de grond. Hij blijft naar de deur kijken en zakt door zijn knieën. Hij ziet er vreemd uit, is van top tot teen gehuld in een nauwsluitend pak van bont. Alleen zijn handen en voeten zijn zichtbaar. Een staart bungelt aan zijn achterwerk.

Hij blijft stil zitten, secondenlang gebeurt er niets. Dan horen we een langgerekte au-klank, eerst zachtjes, dan luider, met een hoge, samengeknepen stem. Weer gebeurt er niets. 'Maauuw,' horen we nogmaals. Nu weet ik zeker dat hij het geluid van een kat probeert te maken en ik verplaats mijn gewicht ongemakkelijk van mijn ene voet naar de andere. Mijn moeder kucht. De man schrikt en draait zich abrupt naar ons

toe. Hij kijkt ons glimlachend aan, miauwt nogmaals en begint op handen en voeten naar ons toe te kruipen. Van dichtbij zie ik dat hij een klein masker draagt. Het heeft een hartvormige neus, en snorharen aan weerszijden. Hij is overduidelijk een acteur of figurant uit een toneelstuk en ik glimlach naar hem. Een elleboogstoot van mijn moeder haalt de glimlach van mijn gezicht. De kat-mens houdt prompt op met miauwen en moeder maakt tot mijn verbazing een diepe buiging. Onmiddellijk volg ik haar voorbeeld.

‘U bent?’ vraagt de man met een normale stem terwijl hij overeind komt.

‘Luisa Salviati,’ fluistert mijn moeder. ‘Vrouw van Marco Salviati. Dit is mijn dochter Fiora.’ Ze kleurt rood en zinkt wederom naar de grond in een buiging.

‘Spaar uw knieën, madame Salviati. Ik ben slechts uw konings nietige dienaar,’ zegt de kat-mens met een dramatische zwier van zijn arm. ‘U hoeft voor mij niet meermaals te buigen.’

Moeder komt overeind, maar blijft bescheiden naar de grond staren.

‘Ik ben de hertog van D’Epernon, adviseur van Henri van Valois, koning van Frankrijk. Ik hoop dat Parijs u bevallen is?’ Ik kijk naar mijn moeder. Onze aankomst in de Franse hoofdstad is een overweldigende ervaring geweest. Ik was in de veronderstelling dat Florence een dichtbevolkte en omvangrijke stad was, maar Parijs was in alles haar overtreffende trap. Nog nooit had ik zoveel mensen bijeen gezien. De nauwe kronkelende straatjes met hun door rode dakpannen bedekte huizen puilden uit. Kooplui, kinderen, varkens, honden, door paarden getrokken huifkarren, ruiters te paard – alles liep dwars door elkaar heen. De mensen spraken zo snel dat ik ondanks de resultaten die ik had geboekt in het leren van de Franse taal geen woord verstond van wat men zei en de stank die uit de stad leek op te stijgen was zo overweldigend dat we zakdoeken moesten gebruiken om onze neuzen af te schermen.

Mijn moeder knikt en de man grijnst goedkeurend. ‘Zijne majesteit is in afwachting van uw komst. Wilt u mij volgen?’

Hij draait zich om en gaat ons voor naar de deur juist als iemand in het aangrenzende vertrek roept: 'Kom, poes. Kom kom, poesje.' Een elegante, slank gebouwde man met donkere ogen en scherp afgetekende wenkbrauwen verschijnt in de deuropening.

'Ah, daar ben je,' zegt hij zodra hij D'Epernon ziet en steekt verheugd zijn armen uit, alsof hij op het punt staat een jong kind van de grond te tillen. Prompt laat de hertog zich op zijn knieën vallen en kruipt op handen en voeten naar de man. Daar aangekomen wordt hij aan alle kanten beklopt en geaaid. D'Epernon spint zo luid en extatisch dat ik me begin af te vragen of we niet toch in een soort klucht terecht zijn gekomen.

Ik voel me ongemakkelijk en stoot zachtjes mijn moeder aan. 'Wat is dit?' vraag ik haar fluisterend. 'Moeten we ons terugtrekken?' Ik knik naar de deur waardoor we het vertrek binnen zijn gekomen.

Moeder reageert niet. Haar blik blijft gericht op het tafereel voor ons. D'Epernon laat zich op zijn rug vallen. De handen van de andere man krioelen over zijn borst en buik. Ze verdwijnen onder de dierenvacht. Ik zie mijn moeders wenkbrauwen omhoogschieten. Rode vlekken verschijnen in haar hals. Zelf durf ik nauwelijks te kijken.

'Wat moeten we doen?' fluister ik.

'Je mond houden en stil blijven staan.'

De twee mannen houden abrupt op met hun spel. D'Epernon springt overeind, klopt zijn kleding af en draait zich naar ons toe. Hij trekt het masker van zijn hoofd en zegt met normale stem: 'Dit zijn madame Salviati en haar dochter Fiora.' Hij knikt naar ons. 'Madame Salviati, Fiora, mag ik u voorstellen aan Zijne Koninklijke Hoogheid koning Henri III?'

De elegante man knikt naar ons. Moeder trekt me mee in een diepe buiging.

2

Geen van de boeken die ik had gelezen had me voor kunnen bereiden op die eerste ontmoeting met de koning. In de minuten die volgden durfde ik niet veel meer dan voorzichtig door mijn oogharen naar mijn omgeving gluren. De koning informeerde naar de redenen van onze komst, stelde enkele vragen en mijmerde hardop over een bezoek aan onze geboortestad. Hij was aardig, maar zowel mijn moeder als ikzelf waren te overrompeld om vrijuit te spreken en na enkele pogingen droeg hij ons over aan D'Epéron, die ons naar de vertrekken van de koningin bracht. In de weken die volgden hielden mijn ouders zich voornamelijk bezig met hun nieuwe posities, en hielp ik mijn vader in de bibliotheek. Naarmate de tijd verstreek raakte ik echter steeds meer geïnteresseerd in het leven aan het hof. Ik raakte betoverd door de aankleding van de zalen, de extravagant uitgedoste dames en heren en de manier waarop ze liepen, dansten en converseerden, maar er was ook iets anders wat me trof. Mijn uit boeken en verslagen opgediste ideaalbeeld van het Franse hof stond in werkelijkheid ver van de realiteit. De kring rond de koning leek zich liever bezig te houden met plezier en vermaak dan met de serieuzere aangelegenheden van de staat. Het ontging me niet dat Henri's hof grotesk was, overdreven en bij vlagen potsierlijk. En ik ontdekte al gauw dat ik niet de enige was die dat vond.

Op een middag bevond ik mij in de corridor die leidt naar de vertrekken van de koningin, toen er, voor mijn neus, plotse-ling en uit het niets een schilderij opzijschoof. Ik slaakte een gil en zag tot mijn verbazing een lakei tevoorschijn komen. De man stapte uit een opening achter het schilderij, schoof het schilderij terug op zijn plek, draaide zich om naar mij en zei: 'Excuus, mademoiselle, ik dacht dat er niemand aanwezig was,' maakte een korte buiging en vervolgde zijn weg door de gang.

Vanaf dat moment begon het me op te vallen dat perso-neelsleden plotseling konden verschijnen of juist verdwijnen op plekken waar ze even daarvoor niet of juist wel aanwezig waren. Soms kwam ik na een korte afwezigheid terug in een zaal en ontdekte dat deze in de tussentijd was aangekleed of schoongemaakt zonder dat ik personeel had gezien. Gefasci-neerd liep ik door de vertrekken, op zoek naar bewijzen voor wat ik begon te vermoeden, en ik hield me meermalen schuil om te zien wat er gebeurde wanneer de ruimtes zogenaamd leeg waren.

Op een namiddag waarop de hofhouding zich verzameld had rond een tennistoernooi besloot ik op onderzoek uit te gaan. Ik begaf mij opnieuw richting de appartementen van de koningin en besteedde enkele minuten aan het controleren van de aangrenzende kamers voordat ik me onbespied waande. Aan het schilderij zelf was niets te zien. De donkere houten lijst hing dicht tegen de muur en ik kon nergens vreemde naden of ongelijke delen ontdekken. Toen ik echter met mijn vingertoppen tegen de zijkant drukte, kwam het schilderij onmiddellijk in beweging. Tot mijn verbazing kon ik het met enige druk zo ver opzij duwen dat er een opening tevoorschijn kwam, ongeveer half zo groot als een normale deur. Ik keek om me heen om me ervan te verzekeren dat ik nog steeds alleen was, tilde mijn rokken op en stapte het donker in.

In tegenstelling tot wat ik verwacht, is de gang niet aardedonker en stoffig, maar schoon en breed genoeg om je gemakkelijk in te kunnen bewegen. De vloer is van steen en de muren zijn

onbedekt. Licht dringt binnen door kieren en waar genoeg ruimte is, branden olielampen. De doorgangen naar de officiële kamers van het paleis zijn vanaf deze kant duidelijk zichtbaar en gebrek aan stof en de overdaad aan slijtplekken verraden veelvuldig gebruik. Ik probeer verschillende doorgangen en vind een aantal vermoede maar ook enkele onvermoede deuren. Soms moet ik ergens tegenaan duwen, soms schuiven en een enkele keer is een muurpaneel inklapbaar. Vrijwel overal is naast een opening ook een kijkgat waarmee gecontroleerd kan worden of de ruimte leeg is. En altijd is de opening groot genoeg om doorheen te stappen, uitgezonderd een serie panelen bij de eetkamer, die de achterkant van een kast blijken te zijn.

‘Mademoiselle?’ klinkt plotseling een stem achter me.

Ik maak een klein sprongetje. ‘Mijn hemel!’ roep ik ontsteld, en zie een jonge page met een schrijfkussen onder zijn arm en grote ogen van verbazing.

‘Excuus, mademoiselle, excuus. Ik wilde u niet laten schrikken.’

‘Dat is dan niet gelukt,’ hijg ik lachend en houd mijn hand op mijn wild kloppende hart. ‘Bovendien moet ik jou mijn excuses aanbieden, ik ben tenslotte degene die hier niet thuishoort.’

‘U bent vrij om te gaan en staan waar u wilt, mademoiselle. Nogmaals excuus voor mijn onvoorzichtigheid. Wij treffen niet vaak leden van de hofhouding in deze gangen. Kan ik u ergens mee van dienst zijn?’

‘Dat is aardig van je... Wat is je naam?’

‘Pierre, mademoiselle... Mijn naam is Pierre.’ Hij maakt een snelle buiging.

Ik knik. ‘Kun je mij misschien vertellen waar ik precies terechtgekomen ben?’

‘Dit zijn de personeelsgangen, mademoiselle. Door deze gangen verplaatst het personeel zich om aan de wensen van het hof te voldoen.’

‘Door heel het gebouw?’

‘Nee, alleen vanuit de keukens naar beide flanken. Er zijn er nog meer, maar die gebruiken we niet. Althans niet...’

Pierre houdt plots op met praten. Aan de andere kant zijn mensen het vertrek binnengekomen. We horen hun stemmen luid en duidelijk.

‘Het spel is ten einde,’ fluistert Pierre. ‘De hofhouding keert terug.’

‘Je kunt ze goed verstaan,’ fluister ik verbaasd, terwijl we luisteren naar een verhitte discussie over verspeelde punten bij de zojuist gespeelde wedstrijd.

‘We kunnen bijna altijd verstaan wat er gezegd wordt,’ zegt Pierre nauwelijks hoorbaar en glimlacht verontschuldigend. ‘Er zit slechts een dunne wand tussen de verschillende ruimtes.’

‘Maar dat betekent dat jullie zelf ook goed hoorbaar zijn.’

‘We doen ons best zo zacht mogelijk te bewegen. We worden zelden opgemerkt. Het spijt me, ik moet gaan.’ Pierre wijst naar het schrijfkussen, draait zich om en loopt de gang in.

‘Wacht even,’ roep ik hem na met een fluisterstem. Hij blijft staan. ‘Je zei net dat de leden van de hofhouding hier zelden komen. Geldt dat voor iedereen?’

‘Ja, eigenlijk wel. Heel soms komen we iemand tegen, zoals u nu. Maar niemand maakt er een gewoonte van, behalve...’ Hij blijft halverwege zijn zin steken.

‘Behalve?’

Pierre kijkt naar de vloer voor zijn voeten.

‘Er zijn ook andere gangen, waar wij nooit komen. Soms zien we daar iemand in- en uitgaan.’ Hij werpt een verlegen blik op mijn gezicht, schuifelt heen en weer. ‘Excuus. Ik moet echt gaan.’ Hij maakt een korte buiging en verwijdert zich van de plek waar we staan.

Ik staar hem na. Gangen waar wij nooit komen, maar andere mensen blijkbaar wel? Ik hoor de stemmen in de aangrenzende vertrekken rijzen en dalen. Wie van hen zou het zijn die gebruikmaakt van deze gangen?

Ik dwaal nog enige tijd rond en ontdek een aantal nissen die bij nadere inspectie geen nissen maar aftakkingen zijn. Ze bevinden zich tegenover elkaar en vormen samen met de eerder gevonden gang een kruispunt. Zouden dit de gangen zijn

waar Pierre over sprak? Ze zijn donker en zodra ik een ervan betreed, schroeft mijn keel zich dicht door het daar verzamelde stof. Ik durf niet verder te gaan zonder lamp en keer terug naar een kleine wenteltrap die naar de keuken op de begane grond leidt. Tegenover de trap is de achterkant zichtbaar van het grote jachtafereel dat in het centrale trappenhuis hangt. Ik controleer via het kijkgat of iemand zich op of nabij de trappen bevindt, schuif het schilderij een armlengte opzij en stap naar buiten.

Aan de andere kant van de muur is het stil. Ik schuif het schilderij terug en zoek naar het kijkgat. De kleine opening is nauwkeurig verborgen in een oog van de nerfstructuur in een van de houten plinten. Als je het niet weet, zul je er nooit achter komen. Ik neem me voor om de volgende keer beter op de kijkgaten te letten, en begin de trap af te dalen. Als ik halverwege ben, klinken er plotseling stemmen in de hal beneden. Er verschijnt een stoet bedienden uit de rechtervleugel. Enkele treden van de vloer blijf ik staan en kijk naar de loopjongens en kame-niers die stoelen, kussens en dekens naar buiten dragen. Afgedekte schalen met versnaperingen komen voorbij en de hal vult zich met de geur van gebraden vlees. Een jongeman met het dons nog op zijn bovenlip draagt een enorme vogelkooi. Het gekrijs van de nerveus heen en weer hippende vogels doet me mijn handen om mijn oren vouwen. Een felgekleurd exemplaar met grote bek en een tooi op zijn hoofd probeert in de vingers van de jongen te bijten. Hij vloekt binnensmonds en probeert zijn handen te verplaatsen. De kooi deint vervaarlijk heen en weer. Ik grinnik zachtjes en hoor tot mijn verbazing iemand anders vlak achter me hetzelfde doen. Ik kijk om en vind mezelf op nog geen armlengte afstand van de hertog van Guise.

Ik maak een korte buiging, hij knikt en ik richt me vlug weer op de stoet voor ons. Vier mannen met een kleine sofa op hun schouders schuifelen door de ruimte. Kennelijk heeft de koning besloten de middag door te brengen in de tuin, want na de bedienden volgt de nagenoeg voltallige hofhouding. Het geurenpalet van parfums dat de groep achtervolgt, is zo overweldigend dat ik mijn adem inhoud. Buitensporig uitgedoste vrouwen

met gehakte schoenen en weelderige pruiken, geflankeerd door mannen met oorbellen, opgekamde haren en kokette hoedjes, paraderen voorbij. Ik schud mijn hoofd van verbazing.

‘Is dat een man of een vrouw?’ fluistert Guise plotseling in mijn oor.

Met moeite onderdruk ik een schrikreactie, draai mijn hoofd heel even om en werp een blik op de man achter me. ‘Door alle lagen poeder en rouge weet ik het soms niet,’ zeg ik zacht.

De hertog grijnst een moment en trekt dan zijn gezicht glad. De koning verschijnt in de hal. Hij is sober gekleed in vergelijking met de rest van zijn entourage, en loopt op enige afstand achter hen aan. Alleen zijn getekende wenkbrauwen, oorbellen en roze ingekleurde lippen zijn conform de stijl van zijn hof. Achter hem draagt een verlate bediende een aapje in een kooi. Het dier begint vreselijk te krijsen voordat het door de voordeur naar buiten verdwijnt.

‘Potsierlijk, vindt u niet, mademoiselle Salviati?’ zegt Guise, nog steeds met bedaarde stem.

Ik glimlach naar hem terwijl ik mijn hersenen pijnig voor een goed antwoord op zijn vraag.

‘Vorige week zijn ze op deze wijze door de stad gevaren. Dat heeft zijn reputatie geen goed gedaan,’ gaat hij verder, refererend aan het oproer dat ontstond nadat de koning en zijn entourage zich verkleed over de Seine hadden laten vervoeren in overdadig versierde sloepen. Het was Henri’s doel geweest het volk te charmeren, maar de Parijzenaren hadden hem uitgelachen en met rot fruit bekogeld. De koning moest met een klein leger ontzet worden en verdween geschrokken en gekwetst naar zijn privévertrekken. Het duurde dagen voor hij zich weer durfde te vertonen.

‘De mensen denken dat hij niet goed bij zijn hoofd is, net als zijn broer. Een blamage voor de Franse adel noemen ze het koningshuis.’

Guise houdt zijn hoofd iets schuin als hij praat, alsof hij de situatie nauwkeurig analyseert. Ik kijk naar zijn grote, rijzige gestalte, zijn lachrimpels en zijn kleine, goed onderhouden

puntbaard. Het ontgaat me niet dat hij me behandelt alsof we elkaar goed kennen.

‘Is dit wat u verwachtte toen u uit Florence naar Parijs vertrok, mademoiselle Salviati?’ vraagt hij, en zijn ogen vernauwen zich terwijl hij me een kort moment aankijkt.

‘Ik denk dat u het antwoord daarop raden kunt,’ zeg ik met een lach en opgetrokken wenkbrauwen.

Hij glimlacht goedkeurend, wenst me gedag en vervolgt zijn weg van de trap naar de hal en door de grote openslaande deuren naar buiten.

Guise: de uitdager en Nemesis van de koning. Liefeling van de Parijzenaren en de onverschrokken leider van de Katholieke Liga. De man voor wie iedereen bang was en van wie tegelijkertijd iedereen hield. Er werd gezegd dat de koning niet kon verkroppen dat Guise een aantal eigenschappen had die hem een meer natuurlijke leider maakten dan hij zelf was. Guise was standvastig en rationeel. Het type leider dat door zijn manenschappen op handen werd gedragen, een man die vertrouwen gaf en terugvroeg en daardoor in staat was belangen en strategieën zo aan elkaar te koppelen dat iedereen baat had bij het behalen van het door hem bepaalde doel. De koning voelde zich voortdurend door hem bedreigd. Waar Henri het volk moest paaien en smeken, en uiteindelijk vaak gebruik moest maken van dwangmiddelen om hen daar te krijgen waar hij ze hebben wilde, hoefde Guise maar te knippen met zijn vingers. De mensen hielden van hem en de manier waarop hij met hen omging. Alsof hij een van hen was en hun belangen de zijne waren. Hij was zowel in voorkomen als in ambitie het volstrekt tegenovergestelde van de koning.

Naarmate ik de verschillende leden van het hof beter leerde kennen, werd me duidelijk dat Guise niet de enige was die de uitpattingen van de koning en zijn vertrouwelingen niet waardeerde. De klik rond de koning, de *mignons* genoemd, werd door velen gezien als een groep omhooggefallen, onverantwoordelijke mannen die de zwakke persoonlijkheid van de

koning uitbuiten voor eigen gewin. Er werd voortdurend geklaagd over de buitensporige toelagen die de koning hun toe-kende en de posten die ze wegkaapten voor de neuzen van degenen die er van oudsher recht op hadden. De wildste verhalen deden de ronde over wat er achter de deuren van de slaapkamer van de koning gebeurde. Men sprak over hoererij, sodomie en zaken die ik hier niet noemen zal. De grootste ergernis was echter dat de mignons de toegang tot de persoon van de koning beheerden. Iedereen die de koning wilde bezoeken moest bij hen om toestemming vragen. Dit gaf hun ongeken-de macht en dwong iedereen die iets gedaan wilde krijgen tot huichelachtig gedrag en vleierij. De enige uitzondering hierop waren de prin-sen van den bloede, Henri Guise en Henri de Bourbon, de eerst-volgenden in de troonopvolging als de koning geen zoon wist te verwekken. Alleen zij hadden voldoende mankracht en midde-len om de mignons te negeren. Niemand kon hen ergens toe dwingen. Zelfs de koningin-moeder niet.

3

Ze zit in de grote met velours gestoffeerde stoel midden in de bibliotheek van Hôtel de la Reine. Vanuit de aangrenzende werkkamer heb ik niemand horen binnenkomen en ik schrik van haar plotselinge aanwezigheid als ik door de zaal binnen wil lopen. Ze is van top tot teen gekleed in zwart en donkergrijs, alleen om haar hals draagt ze een witte kraag. De soberheid in combinatie met haar grote corpulente lichaam maakt haar vormeloos, lomp. Ze ziet er moe uit.

Ik doe een stap terug en verschuil me achter de half openstaande deur. Er werd gezegd dat ze midden in de nacht rondloopte in de tuinen van het Hôtel de la Reine, dat ze in de naastgelegen astronomietoren, met de magiër Ruggieri de sterren bestudeerde en samen met hem werkte aan experimenten die de toekomst moesten beïnvloeden. Dat ze samen drankjes brouwden van kattenstaarten, ingedroogde foetussen en allerlei lugubere substanties, die de leden van het hof ongemerkt toegediend kregen. Men verdacht haar van anonieme bezoeken aan de markten en pleinen van de stad, verkleed als een oude vrouw en leunend op een stok. Ook werd ze ervan beticht een seksuele relatie te onderhouden met Guillaume, haar nar en een van de leden van de dwergenfamilie die deel uitmaakten van het hof. Via een speciaal voor hem ingebouwd luik zou ze hem elke nacht in haar bed ontvangen en 's ochtends wegsturen voordat haar hofhouding wakker werd. Ze zeiden dat ze trouw was aan Niccolo Machiavelli, die haar vader aan had geraden

mchtig te zijn als een leeuw en sluw als een vos, en ze zou er niet voor terugdeinzen iedereen die de positie van haar zoon dwarszat uit de weg te ruimen. Met als hoogtepunt de Bartholomeusnacht, waarbij meer dan twintig duizend hugenoten de dood vonden door wreedheden die zij zou hebben bedacht.

Al deze verhalen hadden me af moeten afschrikken, tegen haar in moeten nemen, of op zijn minst bang moeten maken. Maar in plaats daarvan voel ik een enorme nieuwsgierigheid en een onweerstaanbare drang om haar te leren kennen, om te doorgronden wie ze was en te ontdekken wat er waar is van de verhalen. Ze lijkt alleen te zijn, geen hofdames, geen bedienden. Ze tuurt naar een boek dat ze op armlengte voor zich houdt. Ik buig naar voren om de titel te lezen, maar de afstand is te groot. Ze snuift en kijkt op, ik duik weg achter de deur.

Ze heeft het paleis speciaal voor eigen gebruik laten bouwen en brengt nog maar zelden tijd door in het Louvre. Het grootste deel van de ochtend ontvangt ze ambtsbekleders en ambassadeurs die bij Henri geen gehoor vinden, en in de middag wordt er vergaderd. Soms is de rij mensen die haar willen spreken zo lang dat men in de bibliotheek verzeild raakt om de tijd te doden. Dan moppert mijn vader over kleverige handen bij zijn boeken en de verstoring van de stilte. Af en toe bezoekt ze hem in de bibliotheek. Hij helpt haar met het uitzoeken van informatie, maar als ik ernaar vraag, kan hij zich nooit herinneren waar ze naar zocht.

Ik haal een loep uit de lade van de grote schrijftafel in de werkkamer, een oud exemplaar met bewerkte steel en een gebrandschilderde rand. Ik loop terug naar de deur en kijk door de kier. De zware deur van de bibliotheek kraakt. Ik hoor voetstappen en iemand begint in opgewonden zinnen te praten.

‘Hoelang wist u van de besprekingen? Waarom heeft u niets met mij overlegd?’

Ik duw de deur een fractie verder open en zie het lange, slanke lichaam van de koning. Hij staat wijdbeens voor Catherine en is rood aangelopen ondanks zijn bepoederde gezicht.

Catherine kijkt naar hem op. ‘Ik heb meerdere malen een bericht gestuurd naar uw adviseurs,’ zegt Catherine. ‘Ze kwamen onverrichter zake terug. Ik denk niet dat ik verantwoordelijk ben voor die houding.’

Henri schudt zijn hoofd. ‘U wilt dat ik geloof dat mijn adviseurs, mijn beste vrienden, een dergelijke boodschap zouden negeren?’

Catherine haalt haar schouders op.

‘Zelfs al zou dat waar zijn – waarom bent u dan zelf niet naar me toe gekomen?’

‘Ik snap niet waarom u boos bent. Ik heb alles gedaan wat u ook gedaan zou hebben.’

‘Daar gaat het niet om, moeder. Het gaat niet om wat ik wel of niet gedaan zou hebben. U hebt achter mijn rug om met Guise onderhandeld, uit mijn naam, zonder dat ik daarvan op de hoogte was.’ Henri trekt een rol papier uit zijn mouw en rolt hem open. ‘Zelfs met mijn persoonlijke stempel.’ Hij wijst naar de afdruk onderaan het papier. ‘Ik heb dit document nog nooit gezien. Hoe kan het dat mijn stempel eronder staat?’

Catherine bijt op de muisknop van haar duim. ‘We moeten proberen het midden te houden tussen Navarre en Guise,’ zegt ze. ‘Als de spanningen te hoog oplopen...’

‘Moeder!’ roept Henri en spreidt zijn armen. ‘U ontwijkt mijn aantijgingen.’

Catherine perst haar lippen open en laat haar kin op haar borst zakken.

‘Ik heb toch precies gedaan wat jij ook gedaan zou hebben?’ zegt ze weer.

‘Moeder! Hoor wat ik tegen u zeg.’ Er klinkt een luide klap. Henri heeft buiten zijn gezichtsveld iets omvergetrokken. ‘Als u niet met mij overlegt, ontnem ik u de bevoegdheid mijn zaken te regelen... Moeder... Hoort u mij?’

Catherine tilt haar hoofd op en kijkt de koning aan. ‘Zou je dat werkelijk doen?’

De koning draait om zijn as, heft zijn handen ten hemel en

beent weg. De deur slaat met een klap achter hem dicht.

Enkele minuten gaan voorbij zonder dat ik geluid hoor. Ik overweeg terug te lopen naar waar ik zat, maar iets aan de koningin-moeder boeit me zozeer dat ik ernaar verlang haar dichter te naderen. Ik duw de deur waarachter ik me heb verscholen verder open en loop geruisloos de zaal in. De koningin-moeder zit nog steeds in haar stoel. Om haar heen liggen de boeken uit de door Henri omvergetrokken kast. Ze staart voor zich uit en lijkt me niet te horen.

‘Madame?’ vraag ik. ‘Madame La Reine.’

Ze schrikt en richt zich op. Haar ogen zijn opgezwollen en roodomrand.

‘Madame, niet schrikken. Ik ben het maar.’ Ik loop naar haar toe en wil haar het kijkglas geven.

Ze pakt mijn bovenarm en trekt me naar zich toe. ‘Wie ben je en wat heb je gehoord?’ sist ze.

Ik schrik van haar stevige greep en het zwart van haar ogen en voel mijn wangen rood worden. ‘Alles, madame...’ piep ik. ‘Ik heb alles gehoord.’

Ze kijkt diep in mijn ogen alsof ze daar kan zien of ik de waarheid spreek en laat me dan los.

‘Hoe oud ben je?’

‘Zestien, madame.’

‘Hmm. Wat heb je daar?’ Ze knikt naar de loep in mijn hand.

‘Ik heb een handloep voor u meegebracht. U was een boek aan het lezen en ik dacht...’

Ze kijkt een moment bedenkelijk naar de loep en begint dan plotseling te lachen. Een diepe, gulle lach. ‘Dank je, je bent eerlijk. Dat is een bijzonder talent hier aan het hof.’ Ze wijst naar de ravage om ons heen. ‘Het spijt me dat je dit op zult moeten ruimen. Henri heeft een onstuimig karakter.’ Ze zegt het verontschuldigend.

Haar ogen lijken me te peilen. Het valt me op dat ze zo donker zijn dat ik de iris nauwelijks kan onderscheiden. Alsof je over de rand van een put hangt en in de diepte kijkt. In combinatie met haar lichte huid en de zwarte kap om haar

hoofd lijken ze koud en ondoordringbaar. Geen wonder dat mensen van alles over haar verzinnen.

Ik sla mijn ogen neer.

‘Wil je een suikerbonbon?’ Van onder haar cape haalt ze een zilveren doosje. ‘Ze worden speciaal voor me gemaakt.’ Ze houdt de lekkernij voor mijn neus. ‘Er zit crème in, ze zijn zeer smakelijk.’

Met twee vingers pak ik een ronde bal en stop hem in mijn mond. Suiker kraakt tussen mijn tanden, een pijnscheut trekt door mijn kaken. Ze kijkt me verwachtingsvol aan. ‘Heerlijk,’ zeg ik met mijn hand voor mijn mond en durf haar weer aan te kijken. ‘Maar ik houd eerlijk gezegd niet zo van zoet.’

Catherine schiet in de lach.

‘Jij bent Fiora,’ zegt ze. ‘De dochter van Marco. Hij heeft over je verteld...’ Ze buigt voorover. ‘Je mag me best aankijken.’

4

Enkele uren na onze kennismaking in de bibliotheek ontving ik een officieel verzoek van de koningin-moeder. In een met haar zegelring bestempelde brief vroeg ze me haar de volgende dag te vergezellen tijdens een aantal werkbezoeken buiten het paleis. Het zouden, zo schreef ze, ‘interessante uitstapjes zijn voor een leergierige geest’. Haar woorden vervulden me met opwinding. In het korte tijdsbestek dat we met elkaar gesproken hadden, was het me blijkbaar gelukt indruk te maken. Catherine had mijn leergierigheid positief beoordeeld, ze had mijn potentie gezien en gaf me de kans om iets anders te zijn dan alleen de dochter van de bibliothecaris, die in het paleis rondliep tot een geschikte huwelijkskandidaat gevonden zou worden. Die erkenning was een streling en ik voelde de energie door elke vezel in mijn lichaam stromen. Zonder aarzeling nam ik haar uitnodiging aan en liet mijn ouders weten dat ik een aantal dagen buiten het paleis zou doorbrengen.

Nog diezelfde avond verscheen er een bode die tot mijn verbazing mevrouw De Limeuil aankondigde, een van Catherines oudere hofdames, die het aanspreekpunt was voor de hofhouding van de koningin-moeder en bekendstond om haar kordate houding. Ze stapte de kamer binnen, groette mijn ouders, keek met een taxerende blik de ruimte rond en verzocht me haar mijn kleding te laten zien.

Samen met mijn moeder open ik de grote eikenhouten kast waarin we onze kleding bewaren en wijs naar de jurken die daar netjes opgevouwen liggen.

‘Waar is de rest?’ vraagt mevrouw De Limeuil terwijl ze de stof van de jurken door haar handen laat glijden en de zomen controleert.

‘Dit zijn mijn enige jurken, mevrouw.’

Er verschijnt een rimpel boven haar neus. ‘Dit is alles wat je hebt?’ Ze zet een stap achteruit, kijkt naar de zorgvuldig gevouwen hemden en onderjurken en trekt haar wenkbrauwen omhoog.

‘Ja, mevrouw.’

‘Hmm,’ bromt ze en tuit haar lippen. Ze denkt even na en knipt dan twee keer met haar vingers. Onmiddellijk komt er een lakei binnen. Ik werp een blik naar mijn moeder. Ze haalt nauwelijks merkbaar haar schouders op.

‘Ga mevrouw Dubois halen,’ beveelt mevrouw De Limeuil. De man verdwijnt. Mevrouw De Limeuil loopt taxerend door de kamer, haar handen ineengesloten achter haar rug. Ik blijf staan waar ik sta en volg haar bewegingen.

‘Het is geen kleinigheid, mademoiselle Fiora,’ zegt ze dan, ‘het vergezellen van de koningin-moeder. Er zijn een heleboel zaken waarmee u rekening dient te houden.’ Ze pauzeert en kijkt me aan. ‘Een daarvan is de kleding die u draagt,’ gaat ze verder. ‘Ik neem aan dat u begrijpt dat wat er nu in uw kledingkast hangt niet aan de eisen voldoet? We zullen snel een oplossing moeten vinden als u morgen met haar mee wilt reizen.’ Ze knijpt haar ogen tot spleetjes. ‘Heeft u nagedacht over wat er van u verwacht wordt?’

Ik knipper met mijn ogen, doe mijn mond open en wil een excuus mompelen, maar mevrouw De Limeuil lijkt geen antwoord te verlangen.

‘U spreekt de koningin-moeder te allen tijde aan met Uwe Majesteit madame La Reine. Zonder uitzondering! U reageert direct op haar signaal, hetzij een knik van het hoofd, hetzij een knip met de vingers. Twee knippen ontbiedt haar bode en ik

raad u ten strengste aan u hierin niet te vergissen. De koningin-moeder heeft weinig geduld met mensen die niet goed opletten, maar dat zult u spoedig merken.' Ze zucht. 'Madame wordt elke ochtend stipt om half zes wakker. In voorbereiding daarop laat u warm water klaarzetten, de haard opstoken en legt u de door haar gekozen kleding uit. De koningin-moeder heeft de gewoonte vroeg in de ochtend zo min mogelijk te spreken en het is u geboden zo weinig mogelijk geluid te maken. Het is uw taak haar de weg te wijzen alwaar ze komt, dus leer de indeling van de panden uit uw hoofd zodra daar gelegenheid voor is. Het ontbijt volgt stipt om zeven uur, waarna ze de kapel bezoekt voor de ochtendmis. U draagt haar gebedenboek en controleert van tevoren of ze afgeschermd aan het gebed deel kan nemen – ze houdt niet van nieuwsgierige blikken. Besteed na de dienst aandacht aan...'

Mevrouw De Limeuils opsomming van mijn taken valt als een stortbui over me heen. Er zijn zoveel regels en gewoonten, afkeuren en voorkeuren dat ik herhaaldelijk de draad kwijt-raak. Paniek kruipt omhoog in mijn keel. Hoe ga ik dit voor morgen allemaal onthouden? En wat gebeurt er als ik iets vergeet of iets verkeerd doe?

De deur gaat open en tot mijn opluchting houdt mevrouw De Limeuil een ogenblik haar mond. Er verschijnt een dame van mijn moeders leeftijd en een tweetal pages met grote houten kledingkasten.

'Het was zoals ik vreesde. Heeft u uw meetlint meegenomen?' vraagt mevrouw De Limeuil en begint op te sommen wat er allemaal ontbreekt aan mijn uitzet: 'Een donkere jurk voor de reis, drie lichte voor de maaltijden overdag. Een bijpassende kap voor elke jurk. Een wollen omslagdoek voor buiten, twee lijfjes, één licht één donker, een nachtjapon met pantoffels, voldoende kousen...'

'Is dat echt nodig?' vraagt mijn moeder. 'Wat is de koningin-moeder van plan?'

Mevrouw De Limeuil draait zich naar haar om. 'De eerste persoon die dat weet, moet nog geboren worden, mevrouw

Salviati.' Ze draait zich weer naar mij. 'En tot dat moment doen we gewoon precies wat ze van ons vraagt.'

In de uren die volgen, wordt heel het oppervlak van mijn lichaam gemeten en pas ik tientallen kledingstukken terwijl mevrouw Dubois de lijfjes speldt en mevrouw De Limeuil me verder informeert over de uit te voeren taken. Er is geen tijd om na te denken, laat staan om mevrouw De Limeuils woorden te overdenken.

De avond is om voordat ik het weet en als ik de volgende ochtend in een prachtige donkerblauwe jurk met geborduurd lijfje en opbollende mouwen in de koets plaatsneem, trillen mijn ledematen van spanning en moeheid.

Ik durf me nauwelijks te bewegen als de koningin-moeder gaat zitten en probeer mezelf, zoals mevrouw De Limeuil me opgedragen heeft, zo klein mogelijk te maken in de hoek schuin tegenover de koningin-moeder. Mijn handen liggen in mijn schoot en mijn blik is strak naar voren gericht. Catherine zegt niets en staart door de met doorzichtig kant bedekte ruit naar buiten.

Pas als we een flink eind onderweg zijn, draait ze haar hoofd om en kijkt me aan.

'Zo,' zegt ze. 'En nu houd je op met nadenken over je onderhoud met mevrouw De Limeuil. Les nummer één, Fiora: weet met wie je praat voordat je belang hecht aan de boodschap.'

Alle raad die ik van mevrouw De Limeuil had ontvangen was vrijwel overbodig. Overal waar we kwamen, was het bezoek van de koningin-moeder zorgvuldig voorbereid en hoefde ik als haar hofdame nauwelijks iets anders te doen dan haar gezelschap te houden. Ook met de door mevrouw De Limeuil beschreven scherpe randen van Catherines karakter maakte ik die eerste reis amper kennis. Ze was vriendelijk, amicaal en leek zich te verheugen in mijn niet-aflatende drang zoveel mogelijk over mijn omgeving te weten te komen. Toen we enkele dagen later naar Parijs terugkeerden, was ik zo vertrouwd met haar geworden dat ik ongehinderd met haar sprak, zonder mijn

gedachten te censureren. Dat Catherine nog weinig van zichzelf blootgaf, verwonderde me niet, maar ik genoot van de band die zich tussen ons ontwikkelde.

Na onze eerste reis bleef Catherine me uitnodigen voor haar uitstapjes en korte reizen. Ze maakte er een gewoonte van kunstenaars en ambachtslieden te bezoeken in hun eigen omgeving. Ze had vastgesteld dat de formaliteiten rond audienties deze intuïtieve, gevoelige mensen uit hun evenwicht bracht en vond dat ze buiten het paleis beter in kon schatten met wie ze te maken had en wat diegene voor haar kon betekenen. Daarom begonnen onze reizen stevast met bezoeken aan ateliers, bouwplaatsen, smederijen en keukens. Waarvan de laatste ongetwijfeld haar voorkeur hadden.

‘Madame La Reine, wat een plezier u te mogen ontvangen.’

Chef-kok De Breghe klopt zijn handen af aan zijn tenue voordat hij een diepe buiging maakt voor de koningin-moeder en haast zich om instructies te geven aan het personeel.

Ik voel me ongemakkelijk in de benauwde keuken waar ik me niet om kan draaien zonder dat mijn rokken tegen de werkbanken schuren. Catherine daarentegen laat zich in de beste stoel zetten die het pand bezit en keuvelt vergenoegd met De Breghe.

‘U heeft geluk, madame La Reine, ik ben een grand diner aan het voorbereiden met daarin een nieuwe specialiteit.’

De chef-kok steekt iets wat op een gebakken spruit lijkt van een bakplaat, plaatst het op een schaal en presenteert het aan Catherine.

‘Dit, madame, is *paté de choux*. Er zit zoveel vocht in dat de stoom die tijdens het bakproces ontwikkelt de substantie de lucht in stuwt. Daardoor ontstaan deze ietwat vreemde uitstulpingen die het gerecht zijn naam geven. De ruimte die dit creëert, heb ik opgevuld met geslagen room en ziehier: een traktatie die niemand kan weerstaan.’

Met een piepklein vorkje steekt hij een deel van de *paté* los en houdt het gerechtje aan Catherine voor. Catherine pakt het

vorkje en steekt de paté in haar mond. De grijns die volgt, is genoeg reden voor de chef om verheugd in zijn handen te klappen.

‘Vertel me, chef-kok De Breghe, wanneer bent u bereid deze lekkernij te presenteren in het paleis? Ik wil graag de gezichten van mijn gasten zien als ze kennismaken met uw creatie.’

‘Het is de beroemde Lancelot de Casteau uit Luik die het recept ontwikkeld heeft, madame. Helaas mag ik die eer niet claimen.’

‘Desalniettemin, wanneer mag ik u ontvangen? De keukens van mijn *Hôtel de la Reine* staan altijd tot uw beschikking. Fiora, kom eens hier en proef deze vernuftige combinatie.’

De chef organiseert vliegensvlug een tweede bord.

‘Fiora heeft een voorkeur voor hartige gerechten, meneer De Breghe. Als u haar kunt behagen weet ik zeker dat het gehele hof uw gerecht zal appreciëren.’

Met enige dramatiek neem ik een hap van de paté de choux en laat de mengeling van deeg en room door mijn mond glijden. ‘Het is werkelijk heerlijk,’ zeg ik en geef het bord terug aan de chef-kok.

Catherine knipoogt naar me en wenkt vervolgens naar de keukenhulp achter de zakken meel dat ze een tweede portie wil.

Nog geen week later presenteerde De Breghe zijn paté tijdens een speciaal voor de gelegenheid georganiseerd diner in het paleis. Hij kreeg zoveel waardering dat hij nog maandenlang door de stad trok om in de huizen van de adel zijn kookkunsten te vertonen en zou voor de rest van zijn leven bekendstaan als een van de grote patissiers van Parijs.

Zo verging het menig kunstenaar die Catherine omarmde. Een commissie van de koningin-moeder betekende een kans op een grootse toekomst en men droeg haar op handen. Catherine op haar beurt hield van de centrale rol die ze vervulde en genoot intens van de resultaten die onder haar bescherming werden geboekt.

Ook ik genoot intens van deze bezigheden en de rol die ik voor haar mocht spelen, en naarmate te tijd vorderde groeide ik in mijn functie. Zozeer zelfs dat mijn moeder na ongeveer anderhalf jaar met gemengde gevoelens vaststelde dat ik qua voorkomen een Française was geworden en wat betreft manieren onherkenbaar ten opzichte van het verlegen, bescheiden meisje dat ik was geweest. toen ik arriveerde. Vlak na mijn achttiende verjaardag confronteerde ze me.

‘Je bent volledig in beslag genomen door de koningin-moeder. We zien je nauwelijks!’

Ik kijk van mijn moeder naar mijn vader, die zwijgend aan tafel zit en naar het tafelloppervlak staart.

‘De enige momenten waarop ik je zie, is in het voorbijgaan.’

‘Ik bezoek papa regelmatig in de bibliotheek.’

Mijn vader knikt en doet zijn mond open om iets te zeggen, maar mijn moeder is sneller. ‘En dan praten jullie over boeken en ben je na een half uur weer verdwenen.’

Ik kijk naar haar pruilende onderlip om niet naar haar ogen te hoeven kijken.

‘Catherines reputatie...’ Mijn moeders zin blijft in de lucht hangen.

Ik voel een plotselinge drang opwellen om uit te vallen en klem mijn lippen op elkaar.

‘Denk je niet dat je eigen reputatie getekend zal raken door die van...’

‘Catherine is een oude vrouw die verzorging nodig heeft en ik ben er voor haar,’ zeg ik zo rustig mogelijk.

Het is even stil. Mijn moeder draait ongemakkelijk op haar stoel. ‘Ze is veel meer dan dat, Fiora. Dat besef je toch?’

‘Natuurlijk besef ik dat!’

‘Je hoeft je niet verongelijkt te voelen.’

‘Ik voel me niet verongelijkt! Denkt u heus dat ik hier niet over nagedacht heb?’

‘Ik zou aan koningin Louise kunnen vragen of je onderdeel uit zou mogen maken van haar gevolg.’

‘Zodat ik de hele dag, net als u, kleedjes kan naaien voor de armen?’

Mijn moeders ogen worden groot. ‘Papa werkt toch ook voor de koningin-moeder?’

‘Dat is iets anders. Jij staat dag en nacht onder haar invloed.’

‘Waarom denkt u dat Catherines invloed op mij alleen negatief zal zijn? Dit is een vrouw die jarenlang over Frankrijk heeft geregeerd, die door iedereen met ontzag bejegend wordt, de moeder van drie koningen. Papa weet hoe intelligent ze is.’ Mijn vader knikt welwillend. ‘Ik kan vreselijk veel van haar leren.’

‘Wat dan precies? Wat doe je dan de hele dag?’ vraagt moeder.

‘We bezoeken allerlei landgoederen en steden in de omgeving. Catherine wil zoveel mogelijk zichtbaar zijn voor de mensen buiten het hof. Dus we ontvangen op dat soort dagen allerlei mensen, lokale bestuurders, vertegenwoordigers, burgers. Eerst mocht ik als scribent fungeren, maar nu heeft ze liever dat ik in de wachtruimte de gasten opvang.’

‘Dus ze heeft je positie gedevalueerd?’ vraagt mijn vader.

Ik glimlach om zijn conclusie. ‘Nee, dat is het niet. In de ontvangstzaal kan ik vrijuit met mensen praten, en die informatie kan ik doorspelen aan Catherine al voordat ze haar gast ontmoet.’

‘Dus dan lijkt het alsof ze al op de hoogte is,’ concludeert mijn vader.

‘Ja, precies. Zo wist ze vorige week bijvoorbeeld al dat dat de paardenfokker uit Le Mans die haar hulp kwam vragen, zijn beste dekhengst kwijtgeraakt was aan een brand. Het feit dat ze dat weet geeft zo’n man zoveel erkenning dat hij nu niets anders dan lof heeft voor het koningshuis.’

‘Wat slim,’ zegt mijn vader.

Mijn moeder draait verstoord haar hoofd naar hem toe. ‘Hoezo slim? Ik vind het achterbaks.’

Mijn vader haalt zijn schouders op. Ze keert zich naar mij. ‘En dat is alles wat je doet?’

‘Nee, u moest eens weten hoeveel er te doen is in haar hofhouding,’ zeg ik geïrriteerd. Mijn moeder geeft me het gevoel

dat ik mijn tijd aan het verspillen ben. ‘Bijvoorbeeld het organiseren van de soirees die Catherine houdt.’

‘Maar dat is toch niet zo moeilijk.’

‘Wel als je gasten persoonlijk uit wilt nodigen en een en andere tot stand wilt brengen.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Nou, ze brengt bijvoorbeeld potentiële opdrachtgevers in contact met kunstenaars. En dit soort kleine, intieme bijeenkomsten in de avond met lekker eten en muziek zijn een ideale gelegenheid voor het vinden van gelijkgestemden of het smeden van samenwerkingsverbanden.’

‘En dat doe jij dan?’

‘Nee, dat doet Catherine, ik zorg dat mensen een uitnodiging krijgen, stel de menukaart samen en regel de muziek.’

‘Met veel drank zeker.’

Ik glimlach. ‘Nee, moeder, Catherine zegt altijd dat je om te denken en te eten al je zintuigen nodig hebt. Dus drank is er alleen voor de smaak.’

Mijn moeder glimlacht flauwtjes en ik hoop vurig dat mijn uitleg haar iets positiever stemt. Over het feit dat Catherine me steeds vaker inzet om informatie te verzamelen houd ik mijn mond. Ze was erg gecharmeerd van mijn ontdekking van de personeelsgangen en heeft me ingelicht over geheime passages en ongebruikte delen van het stelsel. Mijn moeder wrijft over de huid achter haar oor. Ze kijkt naar me met een vertrokken gezicht. ‘Blijkbaar ben ik de enige die gevaar ziet in jullie omgang?’

‘Wat zou er kunnen gebeuren?’

‘De koningin-moeder is erg te spreken over Fiora,’ zegt mijn vader.

‘Natuurlijk is ze dat. Dat zou ik ook zijn als ik de koningin-moeder was,’ antwoordt mijn moeder nors. ‘Als de helft van wat er over haar gezegd wordt waar is, dan...’

‘Dat is niet zo. Het meeste is klinkklare onzin,’ zeg ik.

‘En jij weet wat waar is en wat niet?’

‘Ik weet in ieder geval meer dan de gangbare roddels aan het hof,’ lieg ik, en kijk mijn moeder uitdagend aan.

‘Weet wat je doet, Fiora. Deze vrouw is ongenaakbaar. Wie weet waartoe ze je zal drijven.’

‘U doet er goed aan, moeder, om uw aantijgingen aan het adres van de koningin-moeder voor u te houden!’ zeg ik, plotseling kwaad.

‘Houd je fatsoen, Fiora! Waar ligt je loyaliteit?’

Ik zoek steun bij mijn vader, maar zijn blik lijkt opnieuw gefixeerd op het oppervlak van de tafel.

‘Ik ben niet van plan haar gevolg te verlaten, hoezeer u dat ook wenst,’ zeg ik en bal mijn vuisten.

Parijs, 1585. Als dochter van de nieuwe bibliothecaris maakt de jonge Fiora kennis met het Franse hof. Het duurt niet lang voor ze koningin-moeder Catherine de' Medici ontmoet. Catherine ziet iets in Fiora en binnen korte tijd is Fiora een van Catherines meest intieme vertrouwelingen.

Wanneer Catherine aan Fiora vraagt om voor haar te spioneren, komt Fiora in een wespennest terecht. De opdrachten van Catherine worden steeds gevaarlijker, tot Catherine Fiora het onvoorstelbare opdraagt. Als Fiora hierin meegaat, zet ze alles wat haar dierbaar is op het spel. Ook de liefde van haar leven. Zal het kwaad het winnen van het goede?

‘Een meeslepende pageturner over de andere kant van de geschiedenis, waarin vrouwen hoog spel spelen en veel meer doen dan enkel deugzaam handwerkjes maken.’

- Nikki Sterkenburg, auteur en onderzoeksjournalist

Catharina Botermans is politicoloog, docent European Studies en groot liefhebber van de Renaissance. Met haar man en twee zoontjes woont ze in het Friese Noordwolde. *De zwarte koningin* is haar debuutroman.

NUR 301
www.uitgeverijmozaiek.nl

